

hogy Kemény János mily rendkívüli nagy tekintélynek és közbizalomnak örvend szülőföldjén és nemcsak szülőföldjén, de általában az erdélyi részekben mindenütt a legnagyobb tisztelet hangján említik nevét.

Az ő falusi birósága nem volt puszta cím és sinecura, mert P.-Kamarás anyagi és erkölcsi felvirágzását jelentette. A népben szép szóval, atyai jóindulattal, patriarchalis, szeretetteljes modorral fölkelteni a nemesebb hajlamokat és erkölcsi motivumokat, ahhoz senki sem értett és ért jobban, mint Kemény János báró. — Mig otthon működött, tevékeny részt vett Kolozsmegye közgyűlésein is.

Nőtlen ember. Kár, mert oly valóban nemes lelki tulajdonokkal, a minőkkel ő dicsekketik, mint családapa is, minta-emberré lehetett volna. »Vagy meg kell nősülnöm — mondá egyszer kedélyesen — vagy képviselővé kell lennem.« És képviselővé lett, mint mondók, első ízben 1878-ban. A mult országgyűlés felirati vitájában részt vett s felszólalt a jelen országgyűlésen is. Beszédeit a ház mindannyiszor osztatlan figyelemmel kísérte. Mint a képviselőház első alelnöke, nem egyszer vezette a ház tanácskozásait, még pedig avatottan és tapintattal. A jelen országgyűlés második ülészakájában betöltött koronaőri méltóságra, melyre tudvalevőleg Szlávy József választatott meg, a harmadik helyre volt kandidálva. A házban úgy, mint a szabadelvű pártban, nagy tekintélynek és közbecsülésnek örvend. Tagja a szabadelvű párti kandidáló-bizottságnak stb.

K o v á c h L á s z l ó .

Visontai Kovách László szül. 1827. okt. 26-án Gyöngyösön. Vagyonos és művelt szülői mindent elkövettek, hogy fioknak kitünő nevelést adjanak. Tanulmányait Pesten, nyilvános iskolákban kitünő sikerrel végezvén, már husz éves korában joggyakornokká, jurátussá lett s a jogi és közélet nagyiskolájába, az épen megnyilt 1847-ki pozsonyi országgyűlésre sietett, hogy ott az országgyűlési ifjuság soraiban figyelő tanuja lehessen a törvényhozás működésének.

Beállott aztán az 1848-ki nagy korszak. Kovách Lászlót Pestmegye egyik aljegyzőjévé választotta, de a tollat csakhamar fegyverrel kelle fölcserélnie s Kovách L. honvéd lett. A forradalmat végig szolgálta Világosig s fiatalsága daczára, századosságig emelkedett.

A szabadságharcz végével a közélet tere bezárulván előtte, ősi tűzhelyéhez vonult vissza s atyja hevesmegyei birtokán a gazdálkodásnak és a tanulmányoknak élt. Feladatául tűzte, a magyar mezőgazdaság felvirágoztatásán közreműködni s már ekkor a Széchenyi nemzetgazdasági iskolája hívének vallá magát, tudván, hogy anyagilag erős nép és virágzó haza visszaszerezheti az elveszett szabadságot és függetlenséget. Beható tanulmányait az irodalom útján is igyekezett közhasznuakká tenni. Szorgalmas munkatársa lett a »Gazdasági Lapok«-nak, megírta »A szántás mesterségéről« szülő könyvét s a »Pesti Napló«-ban, a melynek

1856. óta munkatársa volt, számos, részint politikai, részint nemzetgazdasági cikket adott közre. Jelesen az 1866/7-ki kiegyezési tárgyalások alkalmával többször és 1875-ben a kataszterről érdekes és tanulságos cikket írt. A pártfusió után gyakran kereste fel cikkeivel a »Hont«, »Ellenőrt« s utóbb a »Nemzetet.«

Irodalmi működésénél is még hatályosabb volt társadalmi tevékenysége. Az 1858. év súlyos körülményei daczára megalakította a hevesmegyei gazdasági egyesületet, mely akkor még csak a második volt hazánkban s mely az ő hivatott vezetése alatt országszerte elismert hasznos munkálkodást fejtett ki. Ez egyesületnek elnöke maradt akkor is, midőn a jáászkerületi hasonló egyetlennel egyesülve, még nagyobb körben folytathatta működését.

Ez azonban csak első lépése volt az egyesületi téren, melyen sokfelé ágazó tevékenységet fejtett ki: választmányi tagja az orsz. magyar gazdasági egyesületnek; elnöke a hevesmegyei és jáászkerületi lótenyésztési bizottságnak; alapítója és elnöke az első magyar gyapjamosó gyárnak; alapító és választmányi tagja a magyar földhitelintézetnek; alelnöke az orsz. iparegyesületnek.

Alkotmányos életünk újra megkezdődvén, Hevesmegye 1861-ben főjegyzőjévé választotta s mindjárt azután a gyöngyös-patai kerület képviselőül küldötte az alkotmányt visszakövetelő országgyűlésre, melyen a felirati párthoz csatlakozott. Ugyanazon kerületet képviselte ismét az 1865-iki országgyűlésen, ismét a Deákpárt soraiban, mint annak egyik leghivebb, elvszilárd tagja, kit a párt feje s az egész párt kiváló bizalmával tisztelt meg. Élénk részt vett 1866. végén a kiegyezési tárgyalásokban, továbbá a párt megalakításában s különös tevékenységgel működött a Deák-kör szervezésén, melynek igazgatójává is választatott. A párt bizalma már ez országgyűlésen a háznagy terhes, nagy tevékenységet igénylő tiszttel bizta meg s a ház

Kovách László.

és a Deák-kör gazdasági ügyeit példás pontossággal, szigorral és sikerrel vezette.

Háznagyi tisztében a ház s igazgatói tisztében a kör a következő országgyűléseken is mindannyiszor megerősítette s a bizalomnak, mely e helyre emelte és azon megtartotta, a két nagy párt fusiója sem árthatott, mert mind a szabadelvűkör igazgatójául, mind a képviselőház háznagyául újra nagy többséggel választatott meg. — A jelen országgyűlés a h e d e t i k, melyen mint képviselő vesz részt és a h a t o d i k, melyen mint háznagy működik. S valóban e tisztre nem is lehetne nála alkalmasb egyént találni, mert pontossága, tevékenysége, humánus modora, szigoru lelkiismeretessége: megannyi tulajdonok, melyek őt arra kiválóan képesítik.

A koronázás után megalakulván a honvédsegélyző országos egylet, annak elnökségét az akkori miniszterelnök s honvédelmi miniszter: gr. Andrássy Gyula vállalta el, ki helyett azonban az elnöki teendőket kezdettől fogva s különösen mióta Andrássy külügyminiszterré lévén, a hazán kívül élt, mint alelnök Kovách László teljesítette — szokott erélyével és pontosságával s a mellett azon ügyszeretettel, minőt maga az ügy, kivált egy volt honvédtől, megérdemel.

A személyét ért kitüntetések és bizalmi nyilatkozatok közül legyen megemlítve, hogy Gyöngyös városa 1871-ben díszpolgári oklevéllel tisztelte meg s tagja a szabadelvű párt kandidáló bizottságának, mely a párt legtekintélyesebb, legponderántabb egyéniségeinek egy részét foglalja magában.

Férfi ereje legjavában lévén, remélhetjük, hogy még igen sok ideig fog a hazának a szakirodalmi, politikai, és társadalmi téren is hasznos szolgálatokat tehetni.

Latinovics Gábor.

Borsodi Latinovics Gábor, régi magyar nemes család ivadéka, született Baján 1825. márczius 14-én, atyja Latinovics Miksa, Bács vármegye köztisztviselőben állott szolgabirája, anyja Kardos Johanna, vallásos érzelmeiről ismeretes nő volt, ki Gábor fiát már kis korában a papi pályára szánta s arra is nevelteté.

A gymnasiumi tanfolyamot Kalocsán és Baján végezvén, a bölcsélet tanulmányozására Egerbe ment, a theologiai tanfolyamot Kalocsán végezvén, 1848-ban pappá szenteltetett és itt kezdődik a vallás-erkölcsös oktatás és a községi érdekek terén áldásos működése. — Pappá szenteltetése után másfél évig a bácsmegyei Dentova segédlelkésze volt; itt értek őt szabadságharcunk mozgalmas napjai és messze elterjedt hite azon hazafias érületsugallta egyházi szónoklatainak, melyekkel hiteit a vallás-erkölcsösségre oktatás mellett, az alkotmányos jogokkal és kötelességekkel ismerteté meg, őket azoknak gyakorlatára, emezeknek teljesítésére buzdítá.